

Därför är Ukrainas kyrkliga frihet ett hot mot den ryska imperietanken, skriver Patrik Oksanen. Bilden: Petresklosteret i Kiev står i brand efter ryska attacker.

FOTO: EVGENIY MALOLETKA/AP/TT

Räcker inte med tal om fred när Kievs kyrka bombas

Ryssland försvarar inte kristna värden. Detta är ett angrepp på dem, oavsett vad den ryska propagandan säger, skriver Patrik Oksanen.

Rysslands attack mot Kyiv-Petresklosteret och Marie avsmannandes katedral är inte bara ännu ett utslag av Kremls terror mot Ukraina. Det är också en attack mot kristenheten, mot religionsfriheten och mot Ukrainas rätt att själv forma sitt kyrkliga och nationella liv.

Kyiv-Petresklosteret är en av den kristna världens mest betydelsefulla heliga platser. När en sådan plats drabbas av Rysslands terrorbombningar kan ingen kristen kyrka med trovärdighet tåla. Men från Moskvapatriarkatet kommer inget fördömande.

Det är inte en tillfällighet. Moskvapatriarkatet har nära och historiska band till den ryska statsmakten. Den moderna relationen mellan Kreml och kyrkan kan inte förstås utan 1943. Då återupprättade Stalin den rysk-ortodoxa kyrkan, men inte som en fri kyrka. Den sattes under statens och säkerhetstjänstens kontroll. Kyrkan fick överleva därför att den kunde användas. Då, som ett medel att mobilisera i kriget mot Nazityskland. Senare, för att utöva kontroll över troende och som verktyg för spionage och påverkan i väst.

Sedan dess går Moskvapatriarkatet inte att frikoppla från den ryska maktens syn på religion: kyrkan är antingen ett medel eller ett hot. Ett medel när den välsignar staten, erbjuder säkerhetstjänsterna en prästkappa, samlar folket, ger imperial politik sakral språkdräkt och lånar ut evangeliets ord till Kremls maktanspråk. Ett hot när den står fri, när den vägrar underordning och när den förkunnar att människans värdighet står över statens våld. Då drabbas kyrkor och kristna av förföljelse.

Det är i detta ljus som attacken mot Kyiv-Petresklosteret måste förstås.

FÖR MOSKVA är Ukrainas kyrkliga väg bort från rysk överhöghet inte bara en administrativ fråga. Den är geopolitisk. Den är symbolisk. Den är teologiskt och imperialt laddad. Ett Ukraina som självständigt formar sitt kyrkliga liv, utan att underordnas Moskva, utmanar själva berättelsen om den "ryska världen". Det visar att kristen tro i Ukraina inte behöver filtreras genom Kremls intressen eller Moskvapatriarkatets anspråk.

Därför är Ukrainas kyrkliga frihet ett hot mot den ryska imperietanken. Det är därför som patriarken Kirill och organ under

hans ledning har talat om Rysslands krig mot Ukraina som ett "heligt krig"; en formulering som också Kyrkans världsråd tydligt har tagit avstånd från. En sådan förkunnelse förvandlar kristen tro till krigspropaganda. Den gör korset till fana för aggression och evangeliet till ett redskap för statligt våld. Allt i tjänst för det ryska imperiet.

NÄR EN AV kristenhetens mest värnadsvärda platser drabbas av ryska vapen räcker det inte med vaga ord om fred. Det räcker inte med allmänna böner utan ansvar. En kyrka som gör anspråk på kristet ansvar måste klart säga att angrepp på civila, helgedomar och kulturarv är oförenliga

”
För Moskva är Ukrainas kyrkliga väg bort från rysk överhöghet inte bara en administrativ fråga. Den är geopolitisk. Den är symbolisk. Den är teologiskt och imperialt laddad.

med evangeliet. Attacken kom dessutom efter Vladimir Putins gratulationssamtal till Donald Trump på hans 80-årsdag. Medan Kreml talar om dialog, fred och diplomati fortsätter Ryssland att skicka drönare och robotar mot ukrainska städer, civila och heliga platser. Det är ett välbekant ryskt dubbelspråk: tala om fred medan man låter bomberna falla. Gratulationer i telefon till Trump; eld över Kiev.

DET MÅSTE SÄGAS tydligt: Ryssland försvarar inte kristna värden. Det är ett angrepp på dem, oavsett vad den ryska propagandan säger. Kristen tro kan inte förenas med imperial erövring, tvång, terrorbombningar eller förakt för civila liv. Kyrkan får inte bli statens propagandacentral. Präster och patriarker får inte förvandla krigets språk till liturgi. När makten kräver välsignelse över våldet är kyrkans uppgift att säga nej. Men det är ett nej som aldrig kommer att komma från Moskvapatriarkatet i sin nuvarande skepnad. Banden till Kreml och maktstrukturerna är alltför djupa och sammanvävda. Därför kommer inte Moskvapatriarkatet att sluta legitimera, relativisera eller tåla inför den ryska statens våld mot Ukraina. Någon förbehållslös fördömmelse av attacken mot Kyiv-Pe-

tresklosteret, bedjan för offren och erkännande av Ukrainas rätt till frihet kommer inte att komma från Moskvapatriarkatet.

KRISTNA I SVERIGE och Europa måste se vad som sker. Detta är inte en konflikt mellan två likvärdiga kyrkliga traditioner. Det är en fråga om hur en auktoritär stat använder religion som maktmedel och hur en angripen nation försvarar sin frihet, men också sin kyrkliga frihet. Estland har redan dragit denna slutsats, där landets högsta domstol nyligen fattade beslutet att godkänna en lag som förbjuder religiösa organisationer som styrs från länder som är fientliga mot Estland. Udden är riktad mot Moskvapatriarkatet, beslutet var inte lättvindigt taget eftersom det utmanar vår traditionella syn på vad religionsfrihet är. Men religionen har också rätt till frihet från Ryssland. Ukrainas kyrkor har rätt att leva utan Moskvas överhöghet. Människor på Ukrainas heliga platser har rätt att be utan fruktan från ryska vapen. Ukrainas folk har rätt till frihet, fred och säkerhet.

Rysslands terror måste upphöra. Och Moskvapatriarkatet behöver återvända till kristen tro.

PATRIK OKSANEN, författare, senior fellow vid tankesmedjan Frivärld